

IV.

**Čtyři poznámky k významu nového správního řádu
pro místní samosprávu****Doc. JUDr. Vladimír Mikule***Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
(katedra správního práva a správní vědy)*

Abstrakt: Autor se ve čtyřech poznámkách zabývá některými aspekty vztahu nového správního řádu k místní samosprávě. Podtrhuje, že nový správní řád platí pro rozhodování ve věcech státní správy i územní samosprávy, naznačuje význam pojmů „řádny opravný prostředek“ a „mimořádný opravný prostředek“, zkoumá úpravu procesní nadřízenosti orgánům obcí a krajů a zdůrazňuje, že nadřízené správní orgány si nemohou ve formě změny rozhodnutí přisvojovat jejich samosprávnou působnost.

Abstract: Author in his four remarks deals with some aspects of a relationship between new Administrative Code and local self-government. He points out that new Administrative Code relates to the decision making in the matters of both the state administration and territorial self-government, describes the meaning of the concepts „regular appeal“ and „extraordinary appeal“ used in the Administrative Code, researches the legal regulations of the procedural superiority to the municipal and regional bodies and also indicates that superior bodies can not appropriate independent powers of the regional and municipal bodies by changing their decisions.

Klíčová slova: správní řízení, správní řád, místní samospráva, územní samospráva, územní samosprávné celky, přezkoumávání rozhodnutí ve věcech územní samosprávy

Keywords: Administrative procedure, Administrative Code, Local self-government, Territorial self-government, Territorial self-government units, Review of the decisions in matters of local self-government

I.

Na území nynější České republiky se – historicky vzato – obecnější úprava správního řízení prosazovala jen pomalu a s obtížemi. Jak známo, teprve v roce 1928 byl vydán obecný právní předpis o správním řízení (vládní nařízení č. 8/1928 Sb.), který byl později podle návrhu F. Weyra v literatuře i judikatuře často označován jako „správní řád“, jenž se však vztahoval pouze na řízení ve věcech náležejících do působnosti tzv. politických úřadů. Nevztahoval se proto na řízení před úřady samosprávnými a podle judikatury tehdejšího Nejvyššího správního soudu jej v těchto řízeních nebylo možno používat ani analogicky. Obce proto ve věcech samosprávy postupovaly především podle ustanovení obecních zřízení a podle zvláštních zákonů.

V době války bylo provedeno několik úprav směřujících ke zjednodušení řízení před obecními orgány, z nichž nejzávažnější bylo nařízení ministra vnitra č. 150/1944 Sb., o obecním správním řízení, podle něž měl být ve věcech náležejících do působnosti obcí přiměřeně používán správní řád. Toto nařízení bylo považováno za použitelné i po válce, v období, kdy se svérázně prolínaly dřívější předpisy s novými prepisy o národních výborech.

Po roce 1948 územní samospráva ve smyslu korporacním zanikla a byla nahrazena národními výbory jakožto orgány státu – pro ně platily pozdější správní řády z let 1955, 1960 a 1967.

Když v roce 1990 byly národní výbory zrušeny a uskutečnil se návrat ke korporacní územní samosprávě, platil nadále správní řád z roku 1967, který se samosprávou počítat ani nemohl. Obecní zřízení – a později také krajské zřízení – proto musela výslovně stanovit, že se správní řád vztahuje též na řízení vedená orgány územních samosprávných celků. Nový správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.), stejně jako soudní řád správní, zahrnuje pod obecný pojem „správní orgán“ také orgány územních samosprávných celků, bez ohledu na to, zda postupují (resp. rozhodují) ve věcech územní samosprávy nebo ve věcech státní správy. Podle mého mínění je to v zásadě správné, zvláště když správní řád na zvláštnosti ve věcech samosprávných obvykle výslovně a přiměřeně reaguje.